

**CANCER PATIENTS AND CHEEWAJIT:
ILLNESS EXPERIENCES AND CHANGE OF IDEAS
TOWARDS ILLNESS AND LIFE**

AUENGPHA SINGTIPPHUN

คณินันท์พนาถาร

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2001

ISBN 974-04-0897-4

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH
A 917e
9001

3936562 SHMS/D : MAJOR : MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES; Ph.D.
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

KEY WORDS : CANCER / CHEEWAJIT / ILLNESS EXPERIENCES /
CHANGE OF IDEAS

AUENGPHA SINGTIPPHUN : CANCER PATIENTS AND CHEEWAJIT: ILLNESS
EXPERIENCES AND CHANGE OF IDEAS TOWARDS ILLNESS AND LIFE.

THESIS ADVISORS : LUECHAI SRINGERNYUANG, Ph.D., SUVATJEE GOOD, Ph.D.,
THAVITHONG HONGVIVATANA, Ph.D., KOMATRA CHUENGSA TIANSUP, Ph.D.
173 p. ISBN 974-04-0897-4

This research primarily aims to understand the illness experience of the patients who suffer from cancer and choose to seek Cheewajit, an alternative medicine approach, as a means to manage and cope with the suffering. Specific research questions are focused on the changes on a) the patients' health conditions, b) the patient's concepts on the disease, well-being and life. Also asked is how such changes are influenced by the alternative health approach.

To answer the questions, this study chose to employ different qualitative research techniques including in-depth interviews, participant observation, and life-history techniques. Ten cancer patients were selected in the study. Each was interviewed and followed up for a period of 4-10 months. In addition, data from periodical participation in Cheewajit group's activity by the researcher was also used.

Results of the study show that most of the patients studied were female (7 from 10), age ranging from 31-75 years, had bachelor degree (7 from 10) and were natives of Bangkok (2) Chiang-Mai (6) Nakhon Sawan (1) and Nakorn Pathom (1). Half of them were single and seven had been suffering from the disease for less than five years. The study reveals that the cancer patients mostly employed Cheewajit as complementary to the conventional bio-medical approach. The patient's personal beliefs and interest, influences of family, relatives, friends, and other social network were among factors that lead the patients to be part of the Cheewajit network. Three different routes to how the patients became involved into Cheewajit movement were found. They included: being inner-circle members of Cheewajit groups, being outer-circle members, and being interested persons through self-taught learning. Also presented in this study is a case study of *Poo-Lan-Na* – a support group of cancer patients in Chiang Mai- to demonstrate how Cheewajit is applied practically. It was revealed from the case-study that, apart from being an illness and treatment experience exchange forum, the mutual support and educating activities of the group have brought many changes to its patient members especially to the new concepts on cancer and how to live with it. Their explanatory models are also found to be dynamic and non-linear.

Recommendation: Cheewajit, an alternative medical regimen, should be encouraged to integrate with conventional medicine in cancer treatment.

3936562 SHMS/D : สาขาวิชา : สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข; ศศ.ด.(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

เรื่องฟ้า สิงห์ทิพย์พันธุ์ : มะเร็งกับชีวิต : ประสบการณ์ความเจ็บป่วยและกระบวนการปรับเปลี่ยนแนวคิดต่อโรคและชีวิตของผู้ป่วย (CANCER PATIENTS AND CHEEWAJIT: ILLNESS EXPERIENCES AND CHANGE OF IDEAS TOWARDS ILLNESS AND LIFE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ถีอชัย ศรีเงินยวง, Ph.D., สุวัจิ กู๊ด, Ph.D., ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, Ph.D., โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, Ph.D. 173 หน้า. ISBN 974-04-0897-4

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยมะเร็งที่เลือกการดูแลรักษาสุขภาพและความเจ็บป่วยตามแนวทางชีวิต ศึกษาในด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ แนวความคิดและมุมมองเกี่ยวกับอาการป่วย สุขภาพและชีวิต ยังรวมทั้งศึกษาว่าการแพทย์ทางเลือกมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างไร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกลุ่มตัวอย่าง 10 รายได้เข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ แต่ละรายได้รับการสัมภาษณ์และติดตามเป็นเวลา 4-10 เดือน

ผลของการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 7 ราย เพศชาย 3 ราย มีอายุระหว่าง 31-75 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 7 ราย ภูมิลำเนาเดิมอาศัยอยู่กรุงเทพ 2 ราย เชียงใหม่ 6 ราย นครสวรรค์ 1 ราย และนครปฐม 1 ราย มีสถานะภาพโสด 5 ราย ผู้ป่วย 7 รายได้รับความทุกข์ทรมานจากการที่ป่วยเป็นมะเร็งเป็นเวลาน้อยกว่า 5 ปี

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้การแพทย์ทางเลือกแบบชีวิต ผสมผสานกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ปัจจัยที่ทำให้ผู้ป่วยเข้าร่วมเป็นเครือข่ายชีวิต คือ ความเชื่อและความสนใจของตัวผู้ป่วย อิทธิพลของครอบครัว เครือญาติ เพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิด กลุ่มตัวอย่างมีช่องทาง 3 ช่องทางที่จะเข้าสู่การแพทย์ทางเลือกแบบชีวิต คือ ช่องทางแรกคือการเข้าถึงแกนนำโดยตรง ช่องทางที่สองคือการเข้าร่วมกลุ่มตัวแทนแกนนำชีวิต ช่องทางสุดท้ายคือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วนำไปปฏิบัติ การศึกษาครั้งนี้ในกลุ่มปฏิกูล้านนาแสดงให้เห็นถึงสมาชิกมีการประยุกต์ใช้การแพทย์ทางเลือกตามแนวทางชีวิตได้อย่างไร กลุ่มปฏิกูล้านนาเกิดจากกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พบว่าสมาชิกกลุ่มปฏิกูล้านนามีกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกคนอื่นๆ มีกิจกรรมด้านให้กำลังใจซึ่งกันและกันและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการปฏิบัติตัว กิจกรรมเหล่านี้ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านแนวความคิดต่อโรคมะเร็งและการดำเนินชีวิต แนวความคิดการอธิบายต่อความเจ็บป่วย สุขภาพและชีวิต มีลักษณะเคลื่อนตัวไปมา ไม่ได้เรียงง่ายตรงไปตรงมา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำการแพทย์ทางเลือกแบบชีวิตมาใช้ในลักษณะของการผสมผสานในการดูแลสุขภาพและความเจ็บป่วยของผู้ป่วยมะเร็ง